

Множене на подобията

В света на копието след загубената оригиналност и множението на подобията

Или за една изложба в една галерия

Венцислав Занков

MULTIPLICITIES/множествености

15.12.2007-26.01.2008

Галерия ARCprojects

Pre/History

Някъде средата на 80-те в залата на тогавашния Комитет за Култура имаше една английска изложба със странното заглавие МЪЛТИПЪЛС [multiples] - предмети и обекти /по онова време за такива неща се ползваше думата скулптура/, в които е било заложено като идея тяхното мултиплициране, множене. Това, което остана, освен плакатът от изложбата, който дълго време висеше в ателието ми, е и споменът от странни меки дишащи предмети, разположени като сгущени неясни животинки по ъглите на залата. Като казвам "дишащи" имам предвид, че с помощта на някаква механична или хидравлична техника те се свиваха и разпускаха, създавайки впечатлението, че дишат. Вероятно тази изложба беше резултат от инерцията на процесите в културния ни живот, активирани по времето на Людмила Живкова и нейната културна политика. Време, в което сеслучваха и такива изложби като "Американска фотография" и като "Художникът на работа в Америка" - в залата на Съюза на Българските художници - на Шипка 6 - изложба с филми от процеса на създаване и автентични творби на Анди Уорхоу, Франк Стела, Джордж Сийгъл, Джайкъсн Полък...

Днес, в края на 2007 в галерията ARCprojects на Витошка се откри MULTIPLICITIES [множествености] - една, казано в стилистиката на 80-те, българо-английска изложба. 10 автора от UK и България.

Ще се спра по-късно на това, което видях. Сега малко история и предистория на това странно пространство наречено ARCprojects и хората, които го движат. Не за друго, а защото, за да разберем нещото, ни е нужен и неговият контекст и произход, вписването му в някаква или в нечия културна политика.

За първи път погледът ми се спря на това ARCprojects като чедна връзка [link] в страницата за връзки [links] в сайта, който официално представяше българското участие във Венецианското биенале, 2007. Това се случи май в края на май. Последвах тази връзка и попаднах на сайта на ARCprojects, където се разбираше, че на есен ще се открива такава галерия в София с куратори Крис Бърн и Илияна Недкова. Как е попаднала тази бъдеща галерия и/или проект в националния ни сайт за Венеция-2007 нямам идея. Защо? - това някак си можем да си го обясним с множението на лица и връзки по интереси, като проследим назад във времето историите на хората, участващи в този Art Research project дори и без специален research. Започвам с quick search в спомените си и в Гугъл.

По следите на изгубеното време и възпитателните функции на Джордж Сорос за формиране на личности в период на преход

На ръба на XXI-ви век в Пловдив се провеждаха няколко последователни години "Фронтове за комуникация", в два от които участвах, участвах и Илияна Недкова и Крис, който по това време беше по-скоро неин работодател. Ето какво пише

Илияна Недкова в, както го самоопределя, "опит за доклад за опознаване наизуст на българските медийни изкуства и култура на ръба на 21 век." ¹

"..Какво ще правят най-заможните хора и правителства с парите си? Е, като за начало ще се занимават с филантропия. Според теорията за "бурните нулеви години", най-бързо развиващият се бизнес през следващите 20 години ще бъде администрацията на частните фондации. Скоро ще се появят по-големи фондации от Сорос, Форд, Рокфелер и Карнеги. [...] Креативната филантропия ще процъфти. Да даряваш щедро ще е бъдещия най-престижен символ на социален статут. Пол Сафо, от "Института на бъдещето", казва: "BMW-то на следващото десетилетие ще бъде частната фондация с благотворителна цел". Да гадеш пари интелигентно не изглежда трудно, но в действителност е. Милионите милионери не го умеят. Кураторите, обаче, могат, както и новата порода куратори - ултракураторите.

На този етап аз съм просто нормален, независим куратор, или поне дотолкова нормален, доколкото един български куратор, живеещ в Ливърпул може някога да бъде; натрупа опит в безпаричната реалност на некомерсиалния художествен живот от късния 20-й век, аз - наред с бъдещите куратори - трябваше да накарам различните и оскъдни средства да извървят дълъг, дълъг път. (Колко дълъг всъщност?)

Изучих занаята си в частната благотворителна фондация на финансиста Джордж Сорос, така че вероятно съм развила афинитет към философията на ултракураторството още през 1994, когато започнах. С мрежата си от 20 офиса в източна и централна Европа и бившия Съветски Съюз, мрежата на фондация "Сорос" е вероятно претечата на зараждащите се ултрапросперитетни фондации на 21 век. Джордж Сорос се водеше от общия дух за подпомагане травмацията преход към отварянето на тоталитарните общества в региона. Грантовете, отпуснати от милиардерския фонд надвишаваха многократно количеството, определено от местните и западни правителства за региона. [...] Сорос беше формираща личност за моите ранни години на кураторство. Той помогна в израждането на прототипа на ултракуратор, може би без да иска, но това беше един от резултатите на неговата благотворителност.

Че не трябва да поставяме под съмнение формиращите личността и културните ни политики сила на Дж. Сорос и парите /му/, е повече от ясно. Ефектът може да се проследи и сред останалите колеги на Илияна Недкова в тогавашния "Център по изкуства Сорос" а именно Десислава Гаврилова /днес директор на Червената къща/ Камен Балкански /до скоро Шеф на "Медиа +" за България/, Георги Генчев, Краси Тенева, Яна Генова /шеф на Next Page фондация/. Илияна Недкова стартира като административно лице /координатор и/или библиотекар/, знаещо английски. Всъщност практиката показва, че не е нужно да имаш образование в изобразителното [visual] изкуство и култура, за да се самонаречеш куратор. Казано по друг начин - съвременен балкански артист беше избродирал на червено знаме следното: "Артист [художник], който не знае английски, не е никакъв художник [artist]". Доброто боравене с езика, артикулирането на английски се оказа основна предпоставка за успех. Друга предпоставка е стартът в подходящата структура и в правилната посока. Вярната административна

структура отваря комуникационни точки за личен просперитет във времената 1992-1996, когато нет нямаше... Една английска филология може да е/пре/достатъчно водно ниво, а лисващият background се наваксва или замазва. Медия и електронният арт не изискваше на първо четене никакви специфични и специализирани познания в областта на изобразителното изкуство, а и беше незаета ниша. В комбинация с "женско" изкуство става заявка за действие, обречено на успех.

"... През 1990 година, започнах своето, и сега [2001 Б.Р.] продължаващо, изследване върху комплексните практики и идентичност на жени - (дигитални) художници. Не можех да се фокусирам върху български представителки, било то фикционални или реални, защото нямаше художници, подлежащи на изследване, така че проучих северноамериканската култура..."

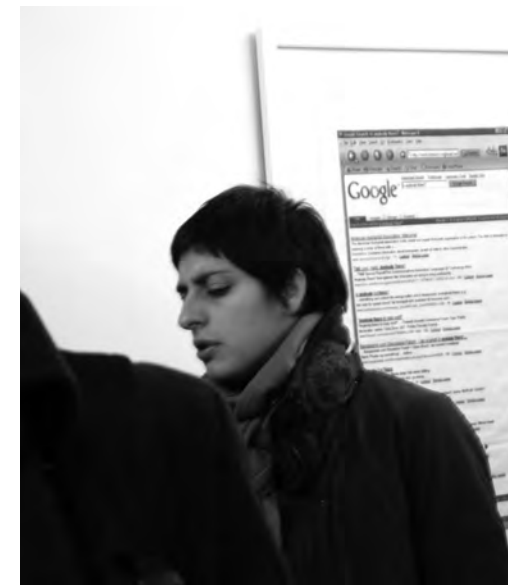
"Все още остава да се види, как ултрапросперитетът ще бъде усвоен от жени-куратори, домашно производство. Един футуристичен аспект, върху който бихме могли да се замислим, е въпросът, колко жени ще си правят "любовни срещи на сляпо" с технологията, а и какви техники за ухажване ще ползват. Какво ли ще научат за креативния потенциал на всяка задвижвана от технологията медия, информираща за културата на движещия се образ днес - от киното до Интернет? Какво ще намерят за себе си от другата страна на нулите и единиците, а как ще поддържат своите отношения - любов-омраза - с дигиталния художествен свят? Креативната технология, такава, каквато я познаваме днес, обхващаща късометражни видеофилми, както и художествени произведения, направени с помощта на компютър, може да не се окаже крайната граница за нарастващия брой от жени-куратори и художници; те смело отиват там, където никога преди не е и подозирал. Креативната технология се реконструира под формата на елегантно занимание, което с готовност включва, дори приветства, промеждутъци на интимност,менящи се идентичности, лиризм, хумор, каламбури и игри, и огъня на неотложността и непосредствеността..."

Някъде тук се появява Крис, но това вече не е моя работа... Установявам, разчувствам, че Недкова се оказва адски права и в местен, национален план - ние разполагаме предимно, вече и само султрапроспериращи жени-куратори, домашно производство: Весела Ножарова мениджър за "Визуални изкуства" към Червената къща - куратор на българското участие Венецианското биенале 2007, Елена Панайотова [Donumenta - Regensburg, DE] Илияна Недкова /UK-BG/, Яна Костова и Владя Владимирова /ИСИ-София/, Мария Василева /ИСИ, СГХГ/, Светлана Кулюмджиева /галерията на СИБанк/, Димитрина Севова /СН-BG/, Даниела Костова, Катя Ангелова, Данела Радева /СГХГ/ ... има още, но става to much.

В кухнята на изкуството /българското/ има място само за жени-куратори а **"ултрапросперитетът ще бъде усвоен от жени-куратори, домашно производство"**.

Ярослава Бубнова и Галя Димитрова, в средата Яна Костова

Весела Ножарова на изложбата

Владя Владимирова /Михайлова/ културолог-куратор - СГХГ

Ясно е, че Илияна Недкова, с подкрепата на Крис Бърн, като "ултракуратор" и във формата на "ARC projects" много искат да дават насоки на най-богатите хора какво да правят с парите си.

Дали се получава с такава група изложба като

MULTIPLICITIES [множествености]
15.12.2007-26.01.2008?

Изложбата

Едва ли забоденото в USB кабел цвете - производението "цвете вентилатор" от 2004-2007 на Лъчезар Бояджиев е добра насока за влагане на средства. Или пък показаните в залата два diabond-отпечатъка от серията му "Нощем всички площади са червени. Москва - смел нов свят, 2007". Това което можах да видя са две снимки от улици, през деня - надписите на рекламните на билбордовете са на руски, сигурно е Москва. Не знам какво е diabond-отпечатък сигурно някакъв вид дигитален принт и може би просто от влагата принтовете под стъклото се бяха набръчкали, не знам, но виждам, че спекулациите на Лъчезар Бояджиев със съвременното изкуство съвсем са олекнали.

"Цвете вентилатор" от 2004-2007 Лъчезар Бояджиев /фото В.Занков/

Наивно просто е и портфолиото от 5

Лъчезар Бояджиев пред своите работи обяснява на проф. Станислав Памукчиев смелия нов свят - Москва 2007 /фото В. Занков/

"Нощем всички площади са червени. Москва - смел нов свят, 2007" Лъчезар Бояджиев /фото В. Занков/

С-отпечатъка върху архивна хартия, представящо пет кадъра от пиедестал на очевидно липсваща статуя. Заглавието Hello Ленин предполага че оттам е махната фигурата на Ленин, и/или авторът се прави на Ленин, защото в 5 последователни кадри, авторът на портфолиото Камен Стоянов се възкачва на пиедестала и застава на мястото /на липсващия Ленин/ като Ленин. Годината е 2003-та. За мен по-добрият вариант е да си себе си, дори и като жива скулптура - Claes Oldenburg²

Claes Oldenburg като жива статуя близо до Grosvenor Square [площад в Лондон], 1965

Спирам се. Не съм вече сигурен, че трябва да пиша за неща, които са под прага на разбиране на среднообразован зрител. Обидно е някак си да бъдеш правен на идиот. Ако си спомняте една скулптура на работник и колхозничка, държащи сърп и чук с автор Вера Мухина се появяваше в началото на всяка кинопродукция на МосФилм. Трудно е да изброим колко и по какви начини след промените тя е ползвана интерпретирана. Днес в галерията ARC можете да видите отново поредната вариация - съвременен младеж вместо чук държи GSM, девойката, вместо сърп - банан. То дори не е и смешно - тъп виц или недоделана иронията, в която трябва да се разпознае безкрайно очевидното - животът днес - и това трябва да е някаква съвременна критика на общество, консумация и т. н.

Вера Мухина
„Работник и колхозничка“
стомана, 1937 година,

Въодушевение /все пак/

Това, което ме изпълни, са две работи на трима художника - Иван Мудов и тандемът Джон Томсън и Алисън Крейгхед.

Already made 5. One week Coffee Self-portraits, 2007

Първи бегъл и разсеян поглед - абстрактни петна в рамка и текст към тях - пак в рамка. Недоумението започва да се изяснява - абстрактните фигури са снимка на утайката на току що изпитото от автора Иван Мудов турско кафе. И така 7 дни. Август 2007. Маха от снимката с помощта на, да речем Photoshop, чашата, така че да остане само абстракцията на утайката, следва принт и с него отива на гледачка на кафе да му предскаже бъдещето пък и не само. На втория ден сюжетът се повтаря, само че, поне така Иво Мудов ми каза, носи новата снимка като казва на гледачката, че това е на негов съученик, който също искал да му гледат. Така Мудов събира 7 текста - предсказания/истории и 7 изображения, които са инспирирали гледачката без да подозира, че става дума за един и същи човек. Събират се седем истории за един и същи човек и тяхната визуална и абстрактна предпоставка. Според мен красотата не е само в това събиране; директно препращане от абстрактното визуално към думите и историите, а в интерпретирането на идеята за комуникацията - едновременно формално традиционна в ритуалното пиене на кафе, пиенето на кафе като общуване а и общуването чрез "гледането на кафе"; комуникация едновременно прекъсната и опосредена от възможностите на технологията - снимането обработването и изчистването на образа от ненужното /в случая чашата/; принтирането на образа. Прекъснато от, но и възможно чрез, технологиите, общуване. Прекъснатост и във времето и в пространството - вече не е задължително на едно и също място и по едно и също време да присъстват и гледачката, и пиещият кафе. Разказът е отложен и положен в текст. Той е станал литература. А зрителят се опитва да разчете в абстрактните изображения, това което вече е написано в текста. Да върне текста в образа - там, откъдето е дошъл. Да последва изгубената връзката между текст и образ. Там някъде е изгубена "гледачката на кафе". Пак там някъде може да се появи образът на психотерапевта, защото в опита си да разчетеш тези петна /от кафе/ подобно на петната на Роршах; може да се появи образът на собствената ти психика. Двухично е и заглавието на работата, което включва и "авто-портрет" както и Already made - което е в смисъл на "вече правено", но и според думите на самия автор препраща

към Марсел Дюшан и "ready-made". А Мудов добавя като звучене All ready made - в смисъла на всичко е /вече/ ready-made. Пак там, в първите 20 години на XX век, когато въвеждат редимейд-а, е и въвеждането на автоматичното писане от дадаисти и сюрреалисти и вече присъстващото в заглавието - "Автопортрет" започва да става двусмислено авто-портрет - като самоставаш, от самосебе си, автоматичен портрет. И всичките тези пластове в Already made 5. One week Coffee Self-portraits, 2007 на Иван Мудов, ме очароват и вълнуват с едновременността на невъзможните връзки - с тези в общуването, с онагледяване на абсурдното свързване на минало и бъдеще в несъстоялото се в настоящето "гледане". Вглеждането в личното и интимното - в съдбата - в миналото и бъдещето на Мудов, едновременното гледане на нищо не значещи абстракции и текст, който те са произвели; вглеждането в текста като история, която може да се окаже и истинска и лична, да стане живот; ако предсказаното се случи...

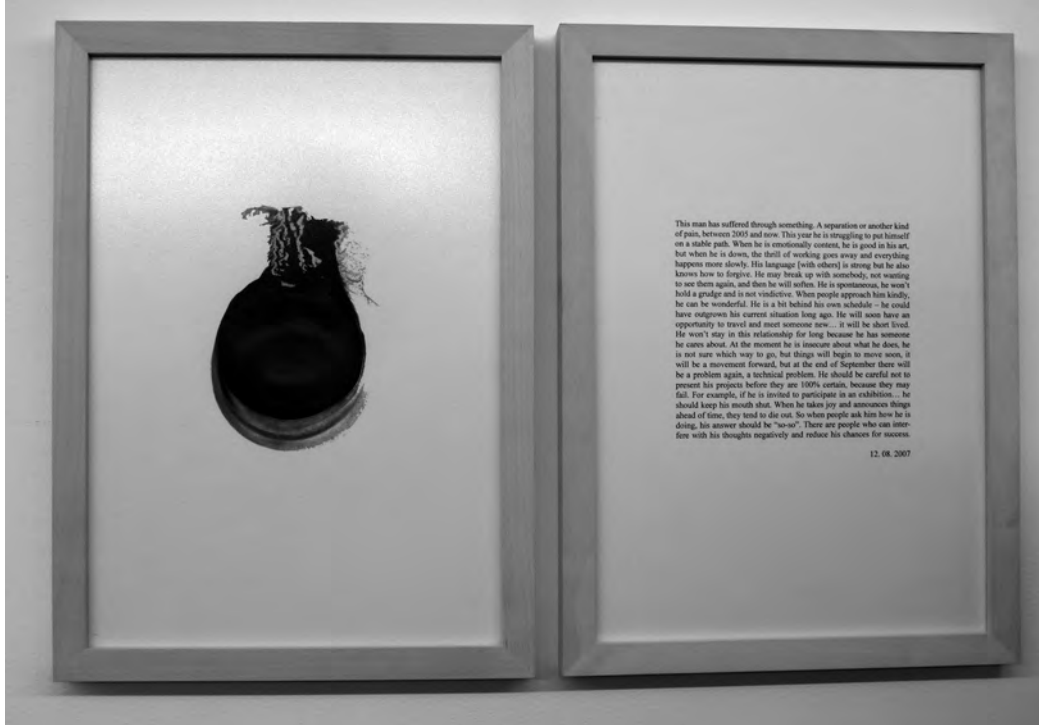
Другата работа, която ме въодушеви е английска, звучи по английски. Пак става дума за ритуали, ежедневни ритуали, маркиращи, улесняващи, нормиращи общуването; ритуали, при които не само се случва общуване в ясни социално детерминирани взаимоотношения, а ритуали които са общуване - така поне си го представям това английско пиене на чай, както и регламентираното за това време познато като Tea time. Времето за чай. И си го представям това време за чай като нашто - "да седнем на по кафе", само че доста по-улегнало във вековете предоставено време за общуване. Какво представлява работата на Джон Томсън и Алисън Крейгхед - нещо на пръв поглед семпло - памучни кърпички за чай. В изложбата в София са показани две, заглавието подсказва че са 4 броя. Google Tea Towels, 2002 - част от портфолио от 4 сито-печата върху памук.

Оттук започва /за мен/ интересното. Представям си ролята на тези кърпи - най-вероятно са на масата и чинийката и чашата с чай се слага върху тях. Не се сезмам в момента да български как се наричат тези неща. Ясно е, че са памучни и освен функционалността трябва да внасят уют, комфорт и красота в общуването. Това, което виждам като украса на кърпата за чай, са първите 10 резултата при търсене в Google. Търсенена/отговорна/въпроса 'Can you hear me' и 'Are you here'. Поставянето под въпрос на въпроса за чувателността и присъствието в съвременното общуване и неговите нови ритуали, наложени от комуникационните технологии; търсенето на помощ в технологията за намиране на най-валидните отговори, търсенето на изход от кризи в споделянето или липсата на такова или търсене на пълноценно присъствие - търсенето в Гугъл като нов ритуал за валидност, достоверност, стойност, общност - се оказва, че може да е, в най-добрия случай, пълно недоразумение. Отсъствието и отчуждението са налице не въпреки, а поради технологията с абсурдната реална виртуалност в която "чай" е последователност от знаци на клавиатурата. Какво става тогава с уюта на кърпичките за чай, уюта на общуването ... и гугъл. Въпросите към другия са сложени на масата, сложени са на кърпите за чай, сложени са като напечатан текст. "Можеш ли да ме чуеш" и търсиш [search] - отговор така не се намира, а само мултиплицирано в мрежата ехо на въпроса 'Can you hear me'. Тази абсурдност на положен в текст на маса въпрос, който е изображение на екран, отпечатан върху памук, екран, на който излизат 10-те най-добри резултата от търсенето на /обратна/ връзка с другия, показва как новите копи-пейст [copy-paste] ритуали множат отсъствието. Ако е останало присъствие, то е единствено привилегия на оригинала.

Аз бях там и видях. Идете и вижте. И тогава има вероятност да се разпознаем и срещнем, въпреки множението на подобията.

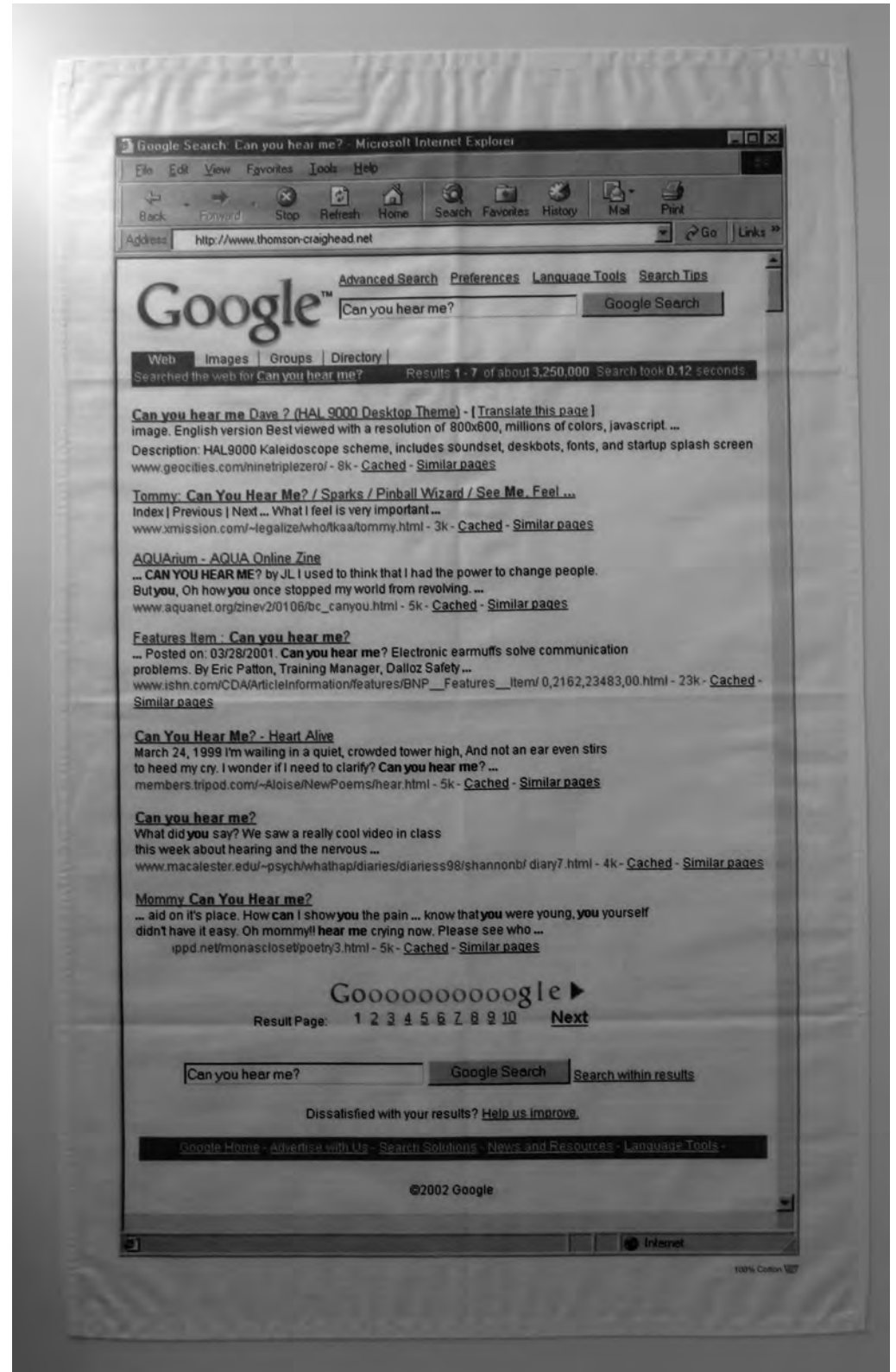
Иван Мудов *Already made 5. One week Coffee Self-portraits, 2007.* /фото Занков/

Джон Томсън и Алисън Крейгхед.

Google Tea Towels, 2002 - част от портфолио от 4 сито-печата върху памук.

/фото В. Занков/

1. Фронт за комуникация 2000 книга, "Пресечни точки изток-запад"
 2. Claes Oldenburg - роден 1929 в Стокхолм, завършил университета в Йейл, основен водещ протагонист на Pop Art-а и до днес.
- Галерия ARCprojects
 София, бул. Витоша А90, 4етаж
 Часове за посещение
 сряда-събота 15.00 - 20.00 часа
 или по уговорка +359 (0)2 952 39 02